

PUSCHLAV

Procedura penala pervia da fraudular in luf

Il settember passà è probablamain in luf vegn fraudulà en il Puschlav. Uss ha la Procura publica dal Grischun avert ina procedura penala cunter in chatschader.

SDA/FMR

La Procura publica dal Grischun ha avert ina procedura penala cunter in chatschader. Quai suenter ch'in luf è vegn chattà en il Puschlav ch'è vegn presuntivamain fraudulà. Las investigaziuns da la polizia e da las autoritads da surveglianza da selvaschina han cumenzà immediatamain suenter ch'il luf mort saja vegn chattà, ha communitgà la procura publica glindesdi passà envers l'agentura da novitads Keystone-SDA. Perquai ch'i sa tractia d'ina procedura currenta, na dettia il mument anc naginas indicaziuns davart l'andament dal delict.

Il luf è vegn chattà il settember passà en il Puschlav cun ina blessura d'in sajet mortala. En quel territori n'aveva la Confederaziun dà naginas permissiuns da sajettar lufs. Tenor la lescha penala svizra pon frauds vegnir chastiads cun in chasti da detenziun da fin in onn u cun ina multa.

13 lufs fraudulads dapi il 1999

Tenor statisticas naziunalas da la fundaziun Kora e da la Gruppya Luf Svizra èn vegnids dumbrads dapi l'onn 1999 13 lufs fraudulads, trais da quels en il Grischun. Sch'il cas actual dal Puschlav sa verifigass, fissan quai quatter. Ils pli blers frauds hai dentant dà en il Vallais, numnadamain set lufs. A Son Gagl ed en il Vad hai dà mintgama in cas. A Friburg è in luf vegn tissentà il 2017.

Il dumber zuppà dastgass dentant esser pli grond, sco che la Gruppya Luf Svizra ha scrit sin dumonda da Keystone-SDA. Ils cas confermad sajan be ina pitschna part. Quels lufs hajan probablamain pudì fugir e na sajan perquai betg vegnids eliminads dals frauduladers. Uschiglio vegnia ina tala sajettada illegala «zuppentada conscienzusamain».

MILANO CORTINA 2026

Giulia Tanno fa in diplom olimpic

En il slopestyle dals gieus olimpics a Livigno ha *Giulia Tanno* cuntanschi glindesdi il 6avel plaz. Uschia ha la giuvna da Lai era fatg in diplom olimpic. Gudagnà l'occurrèza ha er ina Svizra, numnadamain *Mathilde Gremaud*, sco gia avant quatter onns. La finala èsi stà in duel tranter *Mathilde Gremaud* e la Chinaisa *Eileen Gu* ch'è però ruclada en il terz run e n'ha betg pli pudì atargar la Svizra che ha gudagnà cun in avantatg da 0,38 puncts. Terza è vegnida la Canadaisa *Megan Oldham*. (rtr/fmr)

MILANO CORTINA 2026

Emprima bilantscha positiva dal concept da traffic

I n'ha dà naginas colonnas – e visitadras e visitaders dals gieus olimpics en l'Italia èn viaggiads cun il traffic public als lieus d'occurrèza. Perquai tira il chantun Grischun in'emprima bilantscha positiva da ses concept da traffic.

Il chantun Grischun tira ina bilantscha positiva dals emprims dis dals gieus olimpics en l'Italia dal Nord areguard il traffic. Il concept da traffic elavurà saja sa cumprovà, sco che la gruppya centrala per il concept da traffic per ils gieus olimpics d'enviern 2026 dal chantun Grischun ha communitgà quest glindesdi. Las visitadras ed ils visitaders sajan per gronda part viaggiads tras ed en il Grischun cun il traffic public als lieus d'occurrèza. Il traffic sin via na saja betg vegn surchargià.

Transportà var 8000 persunas

Las colliaziuns da shuttle hajan funcziunà effizientamain. Be la sonda han ils bus transportà a Livigno ed enavos mingamai var 2500 persunas. Totalmain han ils bus transportà var 8000 persunas ils emprims dus dis dals gieus. Passa la mesadad da las viagiaturas e das viagiaturs saja stada da l'exteriur, sco ch'il Chantun ha scrit.

Ils parcadis da park and ride per ils gieus olimpics èn be stads occupads

Igl avess anc gi piazza avunda sin ils parcadis preparads a Zernez per ils visitaders e las visitadras dals gieus olimpics.

FOTOS RTR

modestamain durant la fin d'emna. En tut èn tenor il Chantun vegnids registrads var 280 vehichels. La recumandaziun da viagià cun il traffic public

haja pia purtà frigt. Il Chantun observa dentant vinavant la situaziun da traffic e vegn a far, sche necessari, adattaziuns. Ils gieus olimpics d'enviern

Milano Cortina 2026 duran anc fin ils 22 da favrer. En vista al traffic da visitadras e visitaders che viagian sur la Svizra als lieus d'occurrèza a Livigno

ed a Bormio aveva il chantun Grischun elavurà in concept da traffic per reducir colonnas per la populaziun indigena e per giasts. (cdm/fmr)

Uschia pudess la terramaziun vesair ora en Svizra en il futur.

FOTO MAD/RECOMPOSE

«Uman, ti es terra e daventas terra»

En Svizra datti duas variantas da sepulir: ins po sa laschar cremar u sutterrà. I dat dentant anc ina terza opziun pli ecologica: la cumpostaziun funerala.

RTR/FMR

Insacura sa tschenta la dumonda: Tge duai capitar cun mes corp suenter mia mort? En Svizra datti duas respostas a questa dumonda: cremar u sutterrà. 10% da la populaziun sa decida ozendi per ina sutterrada, 90% per ina cremaziun. In'otra opziun n'exista actualmain betg en Svizra. Omaduas metodad pratigadas han però effects negativs sin l'ambient: Entras chemicalias e materials betg decumponibels po la sutterrada donnegiar il terren e las auas e la cremaziun dovra blera energia e lascha enavos rument spezial.

Ina terza opziun

En Svizra s'engaschan duas uniuns per ch'ina terza opziun daventia legala: la cumpostaziun funerala. L'emissiun La Marella dad RTR è s'inscuntrada cun duas dunnas da quellas duas uniuns. *Lina Hänni*, scienziada da l'ambient e fundatura da l'uniun «Werde Erde» di: «La natura ans mussa gia tut. Nagin organissem na re-

sta intact suenter sia mort. El vegn dissolvì en pitschnas particlas per lura puspè entrar en il ciclu da la natira.»

I dat diversas uniuns europeicas che s'engaschan per la legalisaziun da la cumpostaziun funerala. In problem è dentant la mancanza da datas scientificas da preschentar a la politica. Perquai èn las egliadas per il mument drizzadas vers la Svizra, nua ch'il SHIFT (Swiss Human Institute of Forensic Taphonomy) ha gist lantschà in project da perscrutaziun che vegn a durar ils proxims quatter onns.

Igl è l'emprima giada che era l'uschenumada humusaziun vegn realisada cun corps dad umans. «In di hai jau realisà che jau na veglia ni vegnir sutterrada ni cremada. Uschia hai jau tschertgà in'alternativa», raquinta *Sarah Joliat*, sepulidra e presidenta da l'uniun «Humusation Suisse».

Duas metodad cun il medem resultat final

Sch'ins discorra da cumpostaziun funerala manegi'ins ozendi ina da questas duas metodad pli

effizientas ed ecologicas, numnadamain la humusaziun e la terramaziun. Tar la humusaziun ha il process lieu or en il liber e dura circa in onn. I dovra persunal per controllar ch'il protocol vegnia respectà (p.ex. che l'umiditad consettia) e pouca infrastruttura. La humusaziun pudess avair lieu en ina partiziun deditgada d'in santeri. Ella na vegn fin uss anc betg pratigada cun umans.

La terramaziun percurter ha lieu en in vasschè serrà. La procedura dura tranter in e trais mais. I dovra tecnica e persunal per controlar e giustar parameters, sco la temperatura, l'umiditad, l'oxigen. Ella dovra infrastruttura, energia ed in lieu centralisà, p.ex. ina halla industrialia. En ils Stadis Unids datti gia firmas che porschan questa procedura. En la Germania datti en pli in project da pilot lantschà il 2022.

L'emissiun La Marella cun il titel «Uman, ti es terra e daventas terra» dals 7 da favrer 2026 è da chattar sin www.rtr.ch.